

Molí Gros d'Ivorra

El poble d'Ivorra esdevé un cas paradigmàtic de xarxa de molins on, en més o menys un quilòmetre, hom en té notícia d'almenys set, des de cal Segués, prop de les fonts de Santa Maria, a la capçalera de la vessant més oriental del torrent, fins al casal isolat de cal Tarruella. El Molí Gros o de la Gual, avui propietat de cal Vinyes, no és solament el més interessant d'aquests nombrosos molins d'Ivorra, sinó que probablement estem davant d'un dels molins més notables del Llobregós.

Les parts que s'han conservat d'aquest edifici són la sala de moles, part de l'estructura de la bassa, reconvertida en camp de conreu, i el cacau. El carcavà o desguàs es troba totalment enterrat, cosa que n'impossibilita la seva descripció. L'edifici és de planta quadrada, bastit amb carreus de tamanyos diversos i disposats a filades. L'ingrés actual a l'edifici no és l'originari i s'efectua per una petita obertura practicada al mur nord-est. La primitiva porta, d'arc adovellat de mig punt, es conserva tapiada en el mur que mira al sud-est i damunt

seu s'obria una petita espitllera. Conserva part del mecanisme de mòlta: la mola sotana, fixada al paviment de la qual en sobresurt la nadilla, ja molt malmesa, i al costat, arrencada, la mola volandera.

Aquest molí el tenia en feu el castlà d'Ivorra per la donació feta pel Comte d'Urgell el 1150 i confirmada i renovada per Guillem, Vescomte de Cardona, el maig de 1212 quan es constitueix la castlania. El molí, doncs, va anar passant pels diferents castlans d'Ivorra, com la família dels

Tristany -coneguts sobretot per ser els promotors de la construcció de l'església parroquial-, i els Nuix. Precisament el molí hauria deixat de funcionar quan Antoni de Nuix i d'Espona impulsà, durant l'últim terç del segle XIX, la construcció d'una fàbrica de farina, situada davant d'un altre molí de la família, el conegut com a molí del Nuix (o de la farinera).

FORN · PASTISSERIA · CAFETERIA

Plaça del Pati, 4
25750 TORÀ
telèfon
973 47 30 83

FORN · PASTISSERIA · CAFETERIA